HORVÁTH BÁLINT*

SZŐLLŐSY ANDRÁS ÉS AZ „ELSŐ HARMAD” VÁROSA

Kulcsszavak: *tradíció, ellenpont, Bach, neoklasszicizmus*

Szőllősy András az elmúlt évszázad második felének egyik legjelentősebb magyar zeneszerzője és muzikológusa. Monográfiája, Kárpáti János Ligeti és Kurtág mellett e nemzedék „harmadik mestereként” aposztrofálta.¹ Szőllősy több nyilatkozatában is részletesen, érzékletesen, a kérdés fontosságának megfelelő súllyal beszélt erdélyi gyökereiről. Ezek közül a legjelentősebb egy 1984-ben, a *Vigília* hasábjain megjelent interjú, amelyet a fiatalon elhunyt Váczi Tamás készített.² Kárpáti János 2005-ös monográfiájának első, erdélyi vonatkozású fejezete nagyrészt ennek a szövegnek az átvétele.³ Egy további, fontos információkat tartalmazó forrás: Bieliczkyne Buzás Éva, a Magyar Rádió Zenei Főosztályának egykori munkatársa hosszú éveken át rögzítette magnetofonszalagra a zeneszerzővel folytatott beszélgetéseit. E felvételek teljes szöveges változatát nemrég publikálta saját internetes honlapján.⁴ Rendelkezésünkre állnak még rövidebb interjúk, közvetett szóbeli közlések, valamint a szintén Kárpáti János által összeállított mű- és írásjegyzék adatai.⁵

A továbbiakban szeretnénk összefoglalni az Erdélyben töltött évek lényeges történéseit, tapasztalatait, majd valamelyest felvázolni, hogy magában a Szőllősy-életműben melyek azok a jelenségek, tendenciák, egyáltalán melyek azok a művek, amelyekben valamilyen módon Kolozsvár, Erdély tükröződik vissza. Ha már maga Szőllősy úgy fogalmazott, hogy szellemi életére három város és szellemi közeg gya-

* HORVÁTH Bálint (1986), DLA, zeneszerző, tanár. A nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem adjunktusa, a budapesti Weiner Konzervatórium tanára.
E-mail: horvathbalint86@gmail.com.

1 KÁRPÁTI János (szerk.): *Szőllősy András*. (A Magyar Zeneszerzés Mesterei sorozat.) Holnap Kiadó, Budapest, 2005. 5.

2 VÁCZI Tamás: A Vigília beszélgetése Szőllősy Andrással. *Vigília* XLIX. 1984/3. 175–183.

3 KÁRPÁTI i. m. 9–15.

4 BIELICZKYNÉ Buzás Éva: *HOGY IS VOLT...? Beszélgetések Szőllősy András zeneszerzővel*, 2018. <http://fonix-sarok.hu/hogy-is-volt-beszelgetesek-szollosy-andras-zeneszerzovel/> (Utolsó megtekintés: 2019. 04. 30.)

5 KÁRPÁTI i. m. 164–179.

korolt végérvényes hatást – Kolozsvár, Budapest és Róma⁶ –, akkor ezeknek a befolyásoknak kell, hogy legyen konkrétabb nyomuk is a komponista zenéjében.

*

Szöllősy 1921-ben született a Hunyad megyei Szászvároson. Az akkor már Románia részét képező településen az új, államalkotó nemzet volt meghatározó többségben, de a magyar és a szász kisebbség is jelentős volt. A nem túl nagy lélekszámú, de lényegében a helyi értelmiséget képező magyarság szellemi értelemben aktív volt, még saját újságot is működtetett *Szászváros és vidéke* címen.⁷ Szöllősy élete első hat esztendejét töltötte e városban, nyilvánvalóan kevés konkrét emléke maradhatott róla. A település inkább egy sajátos városélményt, atmoszférát adott a nyiladozó értelmű kisgyermeknek. Évtizedekkel később így vallott erről:

Szászváros város volt, ahogy a neve is mondja, a szónak azzal az értelmezésével, amellyel egy osztrák vagy német kisváros jellemezhető. [...] Mert várost csak a szászok tudtak építeni. [...] Nézz meg, Magyarországon hol van város? Az Alföldön Szeged nem város, hanem egy adminisztratív központ. Debrecen ugyanígy. Óriási falvak ezek. De van viszont város Dunántúlon, amit a német nemzetiségűek építettek. Vagy a Felvidéken, amit a zipszerek építettek és Erdélyben vannak városok, amit a szászok építettek.⁸

Az ügyvéd édesapát 1926-ban Kolozsvárra helyezték át, így Szöllősy elemi iskolai és líceumi tanulmányait már Erdély fővárosában végezte. A nagy múltú Református Kollégium szellemisége rendkívül meghatározó volt számára, a tanári karból sok jó, és néhány igazán kiemelkedő oktatóra emlékezett később vissza. Ez utóbbiak közé sorolta irodalomtanárát, Jancsó Elemért, a neves irodalomtörténészt, a történelmet tanító Biró Sándort, aki a diákok kérésére különórákon tanította Erdély történelmét, valamint a vallástanárt László Dezsőt, aki tantárgyának ürügyén filozófiát, magyar történelmet adott elő – ez nem kis veszéllyel járt akkor, a trianoni békeszerződés következtében Magyarországtól elszakított Erdélyben –, és diákjait a valódi, kritikai gondolkodás képességére nevelte.⁹ Szöllősy azt sem mulasztotta el megemlíteni, hogy a román iskolarendszer bizonyos sajátosságai – az aktív és kiterjedt nyelvoktatás, a

6 KÁRPÁTI *i. m.* 24.

7 BIELICZKINÉ *i. m.*, Szászváros történetéhez, népességi viszonyainak változásához lásd még: VASS Erika: *A Hunyad megyei református szóróványmagyarság*. Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendre, 2012. 204–208.

8 KÁRPÁTI *i. m.* 10., BIELICZKINÉ *i. m.*

9 KÁRPÁTI *i. m.* 11., BIELICZKINÉ *i. m.*

magas követelményű érettségi vizsga – később szintén hasznosnak bizonyultak számára.¹⁰

Kolozsváron 1919 után a hagyományos oktatási és kulturális intézmények román irányítás alá kerültek, a magyar nyelvű zenetanulás helyzete jelentősen korlátozottá vált. Az egyik lehetséges alternatíva a katolikus leánygimnázium, a Marianum kötelekében, Csipkés Ilona zongoratanárnő vezetésével működő zeneiskola lett.¹¹ Első elemista korában Szöllősy is ebben az intézményben kezdte meg zongoratanulmányait. A zeneiskolai képzés a kezdetektől fogva magában foglalta az elméleti órákat is: ez a gyakorlatban szolfézst, alapfokú zeneelméleti, formatani ismeretek elsajátítását jelentette, mindig az adott életkornak megfelelő zenei anyag alapján. E stúdiumok heti két alkalommal az igazgatónő, Csipkés Ilona lakásán zajlottak.¹² Szöllősy – bár tizenévesként elsősorban a zongoratanulást ambicionálta¹³ – nagy szeretettel emlékezett vissza első zeneelmélet-tanárára. „Ha a későbbiekben nyitott füllel hallgathattam a világ zenéjét, elsősorban neki köszönhetem” – fogalmazott a zeneszerző.¹⁴

A két világháború közötti Kolozsvár zenei élete gazdagnak volt mondható. Az ekkor már Román Operaként működő társulat zenekara színvonalas repertoárt tartott műsoron, koncertjein olyan vendégművészek szerepeltek, mint Bronisław Huberman, Szigeti József, Alfredo Casella, Jacques Thibaud vagy a számos alkalommal fellépő George Enescu.¹⁵ Későbbi hatalmas zenei műveltségét Szöllősy ezeken a hangversenyeken alapozta meg. Emlékezéseiben külön kiemelte Enescut, utalva arra, hogy nem annyira mint zeneszerző, inkább mint előadóművész volt rá nagy hatással.¹⁶

A húszas-harmincas években az erdélyi magyar kultúra, az irodalmi élet – részben a nemzeti tragédia sajátos ellenreakciójaként – rendkívüli virágzásnak indult, a transzilvanizmus hőskora volt ez. Szöllősy utólag bánta, hogy ebben a gazdag szellemi életben, életkoránál fogva még nem igazán tudott részt venni.¹⁷ Mindenesetre a Kolozsváron megjelenő napilapokat, a vezető erdélyi irodalmi folyóiratokat: az *Erdélyi Helikon*, a *Pásztortűz* vagy a *Korunk* számait már középiskolás korában rendszeresen forgatta.

Negyedikes gimnazista kora óra publikált is, visszaemlékezése szerint ekkor jelent meg első, Liszt Ferencről írt cikke a *Pásztortűz*ben.¹⁸ Gyakran írt zenei tárgyú cikke-

10 KÁRPÁTI *i. m.* 11., BIELICZKINÉ *i. m.*

11 CSIPKÉS Ilona: *Kolozsvár magyar társadalmának zenei élete a román megszállás alatt*. Kolozsvár, 1943. 4.

12 KÁRPÁTI *i. m.* 11–12., CSIPKÉS *i. m.* 4–7.

13 BIELICZKINÉ *i. m.*

14 KÁRPÁTI *i. m.* 12.

15 KÁRPÁTI *i. m.* 12.

16 KÁRPÁTI *i. m.* 12.

17 KÁRPÁTI *i. m.* 13.

18 BIELICZKINÉ *i. m.*

ket az *Ifjú Erdély* című diákfolyóiratba, de később az *Erdélyi Helikon*ba, a *Hite*be és debreceni, budapesti székhelyű lapokba is (*Láthatár, Magyar Csillag, Magyar Zenei Szemle, Protestáns Szemle*).¹⁹ A kolozsvári napilapoknál rendszerint működött zenekritikai rovat is, a *Keleti Újságnál* ez idő tájt Lakatos István volt a zenekritikus. Lakatos hamar pártfogásába vette Szőllősyt, évfordulós megemlékezéseket íratott vele, ezzel nevelve a kutatás módszertanára, az erdélyi magyar zene iránti elkötelezettségre és egyben az íráskészség fejlesztésére. Lakatos egyébként más vonatkozásban is fontos személyiség volt Szőllősy életében, az ő műkedvelő vonósnegyesének előadásában hallotta többek között Alban Berg *Vonósnegyesét*. Minden bizonnyal az új bécsi iskolával való egyik első találkozása volt ez.²⁰

Szőllősy 1939-ben hagyta el Erdélyt. Ekkor még nem döntött végérvényesen a zeneszerzés mellett. Bár komponált is, inkább egyfajta univerzális érdeklődés élt benne a zene mélyebb megismerése iránt. Mindenesetre a budapesti Zeneakadémián szeretett volna továbbtanulni, Kodály Zoltán tanítványaként, és ez rövidesen meg is valósult. Évekig, talán évtizedekig élt benne az önvád: várta volna tennivaló odahaza, Erdélyben is. Ezen, mint mondja, csak a „történelem mélyebb megismerése” enyhített valamelyest.²¹

*

Hogyan kapcsolódik, kapcsolódik-e egyáltalán Erdélyhez, az erdélyi zenei tradícióhoz Szőllősy András, a zeneszerző? Félő, hogy csak áttételes válaszokat tudunk adni, mégis meg kell kísérelnünk.

A hatvanas-hetvenes években – a Szőllősy pályájával többé-kevésbé párhuzamosan – kibontakozó erdélyi magyar zeneszerzést alapvető módon jellemezte a népzene iránti fokozott érdeklődés és a Bartók életműve iránti morális és szakmai elkötelezettség.²² Azonban Szőllősy zeneszerzői alapállásától mindez távol állt. Zenéjében nemigen lelhetők fel népzenei minták, a zeneszerző nyilatkozataiban még a külső szemlélő számára nyilvánvaló hatásokat is karakteresen elvitatta. Amikor Kárpáti János az 1983-ban keletkezett *Tristia* című vonósszenekari darab siratótémájának lehetséges népzenei inspirációja felől érdeklődött, Szőllősy így felelt: „Hát én ezt tagadom, nekem eszem ágában sem volt népi dallamot, vagy akár csak ahhoz hasonló felhasználni! [...] Első kodályos éveimtől kezdve kifejezetten tartózkodom a népzene-

19 BIELICZKYNÉ i. m.

20 BIELICZKYNÉ i. m.

21 BIELICZKYNÉ i. m.

22 ANGI István: Az erdélyiség-fogalom mint zenei toposz. In: HAUSMANN KÓRÓDY Alice (szerk.): *Ötthon tudat és európaiság az erdélyi zenében*. Partiumi Kiadó, Nagyvárad, 2019. 10., HORVÁTH Bálint: „Tiszteltem a strófát, mintha érce volna...” In: HAUSMANN KÓRÓDY Alice (szerk.): *Adalékok a romániai magyar zeneszerzés történetéhez*. Presa Universitară Clujeană, Kolozsvár, 2018. 67–69.

ne műzenei felhasználásától, és ma úgy érzem – egyébként a Petrassival folytatott beszélgetések erősítették meg ebben –, hogy Bartókék idejében, tehát a század első felében az forradalmat jelentett, ma azonban már nem időszerű.”²³

Zenetudományi pályafutását Szöllősy szinte kizárólag Bartók és Kodály munkásságának szentelte, zeneszerzőként viszont – legalábbis pályája hatvanas évekbeli fordulatától, újraindulásától kezdve – igyekezett radikálisan eltérő utakat keresni. Kritikai észrevételeit sem rejtette véka alá: kései nyilatkozataiban elmondta, hogy nem kedvelte Bartók és Kodály népdalfeldolgozásait, különösen nem tartotta szerencsésnek a magyar népdal operaszínpadon való szerepeltetését,²⁴ és bár csodálta Bartók életművét, saját bevallása szerint soha nem tudott megbarátkozni szimmetriára törekvő, periodizáló formavilágú tételeivel.²⁵

Szöllősy zeneszerzői gondolkodásának „erdélyiségét” talán inkább historizáló, konzervatív irányultságában, stílusának polifon karakterében,²⁶ a barokk műfajok, formák és zeneszerzői eljárások iránti intenzív érdeklődésében lehetne megragadni. Ezek a stílusjegyek ugyanis kifejezetten jellemzőek az erdélyi komponisták írásmódjára, különösen a kolozsvári zeneszerzői iskolára.²⁷ Természetesen nem lehet azt állítani, hogy Szöllősy archaizáló attitűdje kizárólag erdélyiségének volt köszönhető, és azt sem, hogy zenéjének irányultsága miatt különutas lett volna korának magyarországi zeneszerzésében. Az azonban tény, hogy a két világháború közötti Kolozsvár szellemi légköre, zenei élete, a számos nagy múltú oktatási intézmény, és nem utolsósorban az erdélyi zenei régmúlt megismerésének folyamata élethosszig tartó érvénnyel alapozta meg művészi hozzáállását.²⁸ Hozzátehetnénk még mindehhez, hogy Ligeti György visszaemlékezése szerint 1942-ben, amikor Szöllősy budapesti zeneakadémistaként a nyarat otthon, Kolozsváron töltötte, Knud Jeppesen és más szerzők fontos ellenpontkönyvei már a birtokában voltak.²⁹

Szöllősy András kompozíciónak egyes archaizáló jellegzetességeit a következőképpen csoportosíthatjuk:

23 KÁRPÁTI *i. m.* 136.

24 KÁRPÁTI *i. m.* 132.

25 KÁRPÁTI *i. m.* 133.

26 VÖ. WILHEIM András: *Esszék. Írások zenéről*. Kortárs Kiadó, Budapest, 2010. 103., KÁRPÁTI *i. m.* 123.

27 HORVÁTH *i. m.* 68.

28 KÁRPÁTI *i. m.* 11–13.

29 KERÉKFY Márton (szerk.): *Ligeti György válogatott írásai*. Rózsavölgyi és Társa, Budapest, 2010. 457.

1. Szövegválasztás (*Kolozsvári éjjel*, 1955, Jékely Zoltán verssoraira; *In Pharisaeos*, 1982, Vulgata; *Planctus Mariae*, 1982, *Jacopone da Todi* és egy magyar népi passió-szöveg; *Fabula Phaedri*, 1982, Gaius Iulius Phaedri, *Miserere*; 1984, 50. zsoltár)

2. Régi formák és műfajok felélesztése (*III-IV-V. Concerto*, 1968, 1970, 1975; *Musica concertante*, 1973; *Preludio, Adagio e Fuga*, 1973; *Passacaglia Achatio Máthé in memoriam*, 1998)

3. Állandó korálidézetek (Bach) és -utalások (Ld. Farkas Zoltán idevágó tanulmányát.³⁰)

4. Lineáris gondolkozás, sajátos ellenponttechnika

Szóllósy partitúráit tanulmányozva már első látásra feltűnhet az a jelenség, amelyet ő maga a következőképpen fejezett ki nyilatkozataiban: „az a pasi vagyok, aki csak polifonikusan gondolkozik”.³¹ „... Állandóan kötődöm Bachhoz. Olykor idézetszerűen.”³² Valóban, az életmű szinte valamennyi darabja a barokk hangszeres polifónia, különösen Bach műveinek mély ismeretéről s e hagyomány folyamatos inspirációs forrásként való felhasználásáról árulkodik.

*

Közvetlenül erdélyi vonatkozású művel csak elvétve találkozhatunk Szóllósy zeneszerzői munkásságában. A komponista nyilatkozatainak ismeretében ez nem is túlságosan meglepő. Noha származása, iskolázottsága nagyon meghatározó volt számára,³³ általában nem tartotta szerencsésnek, ha a zene túl szorosan kapcsolódik konkrét külső tartalmakhoz.³⁴

A *Kolozsvári éjjel* című fúvósötös által kísért dalciklus a kevés számú korai kompozíciók egyike. A mű 1955-ben született, ám lényegében csak a közelmúltban vált ismertté. Partitúráját Gémesi Géza zeneszerző rekonstruálta a Magyar Rádió kottatárában fellelt szölamanyagból, a kotta 2014-ben jelent meg a BHKZ Edition kiadásában.³⁵

A dalciklus Jékely Zoltán verssoraira készült, ajánlása Török Erzsinek szól. A bemutató szólistája szintén a kolozsvári származású énekesnő volt, a kísérő együttest a Jeney Zoltán-féle Budapesti Fúvósötös tagjai alkották. Ismét a zeneszerzőt idézzük: „A *Kolozsvári éjjelt* Török Erzsinek írtam, Erzsi is kolozsvári, én is kolozsvári, Jékely

30 FARKAS Zoltán: Korálok és harangok Szóllósy András műveiben. *Muzsika* XXXIX. 1996/3. 1–8.

31 KÁRPÁTI i. m. 123.

32 KÁRPÁTI i. m. 136.

33 KÁRPÁTI i. m. 10–13., 24.

34 KÁRPÁTI i. m. 136.

35 KÁRPÁTI i. m. 99., SZÓLLÓSY András: *Kolozsvári éjjel*. BHKZ Edition, Budapest, 2014.

Zsoli is kolozsvári. Zsoliból kimazsoláztam pár sort, összehoztam magamban, és hogy »modern« legyenek, egy fúvósötös kísérettel megcsináltam”.³⁶

A hangszerapparátus megválasztása kétségtelenül modernista gesztusként értékelhető. Szöllősy bizonyára a kiváló előadók is ösztönözték – a Budapesti Fúvóegyüttes részére számos magyar zeneszerző komponált azokban az években. Maga a zenei anyag azonban korántsem annyira progresszív, lényegében az ötvenes évek jellegzetes magyar divertimentóstílusát képviseli, némileg érzékenyebb, elegánsabb kivitelezésben. A mű hangulatában a korszak másik fennmaradt, vokális Szöllősy-opusával, a *Nyugtalan ősz* című Radnóti-szólókantátáival is rokonítható.

A teljes életmű ismeretében előremutató mozzanatként értékelhetjük a szöveganyag kialakítását. Az, ahogyan Szöllősy Jékely verssorait „kimazsolázta”, a verssorokat újraszervezte, kisebb mértékben időnként át is írta, erősen emlékeztet a három évtizeddel későbbi *Töredékek* (Lakatos István verssoraira) vagy a *Planctus Mariae* című női kar szöveganyagának összeállítására.

Szöllősy a hetvenes évektől kezdve ismét gyakorta járt haza, Erdélybe. Főként hegyi menedékházakban, magányosan töltötte idejét.³⁷ Véletlen vagy sorsszerű, de az életmű egyik legfontosabb, annak egész további menetét meghatározó kulcsdarabja, az 1972-es *Trasfigurazioni* sem született volna meg az otthoni természet inspirációja nélkül.³⁸ A szerző elgondolásában kezdetben egy olyan nagyszabású zenekari hangzás szerepelt, amely hatásában „kegyetlen, könyörtelen”, ugyanakkor nagy szerepet kap benne egy sajátos, tizenkétfokúságra alapozott dallamosság. Végül a nagyszabású zenekari mű tisztázására is Erdélyben került sor: Brassó mellett, a nagykőhavasi menedékházban.³⁹

Noha Szöllősy általában nem kedvelte Schönberg műveit, az ortodox dodekafónia eljárásait, mégis, saját zeneszerzői eszköztárának megújításához inspirációs forrásként felhasználta a Reihe-technikát.⁴⁰ Mindez talán kapcsolatba hozható azzal is, hogy fiatalkorát olyan kulturális közegben töltötte, amelyben a modern zene nem csupán Bartókot és Kodályt jelentette, hanem az Új Bécsi Iskola szerzőinek munkásságát is.⁴¹ A Szöllősy-féle tizenkét hangú sor azonban a schönberginél alapvetően melodikusabb, hajlékonyabb, voltaképpen állandóan felismerhető témaként viselkedik.

Erdélyi vonatkozása van az életmű utolsó előtti darabjának, a *Passacaglia Achatio Máthé in memoriam* című vonósötösnek. Az emlékező darab címzettje a gyerekkori

36 KÁRPÁTI i. m. 99.

37 BIELICZKYNÉ i. m.

38 KÁRPÁTI i. m. 43.

39 KÁRPÁTI i. m. 43–45.

40 KÁRPÁTI i. m. 43.

41 BIELICZKYNÉ i. m.

barát, a neves erdélyi ideggyógyász: Máthé Ákos. A közelmúltban a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceum egy tanulója díjnyertes dolgozatban dolgozta fel életútját.⁴² Ennek adataiból kiderül, hogy Szőllősyvel való kapcsolata a kolozsvári Református Kollégiumban eltöltött évekre vezethető vissza. A *Passacaglia* megrázó erejű öregkori vallomás, egyfajta végső sűrítménye Szőllősy konzervatív és innovatív, személyes és univerzális érvényű stílusának.

*

Szőllősy András Kolozsváron alapozta meg tudományos érdeklődését, művészi, esztétikai értékrendjét. Itt sajátította el a kutatói munka alapvető módszertanát, a tudományos írás alapjait. Szülőföldjéhez való kötődése zeneszerzői attitűdjét szintűgy meghatározta. Az erdélyi tradíció jelen van érdeklődésének nyitottságában, a zenei régmúlthoz, különösen a barokk polifónia hagyományához való kapcsolódásában, a 20. század zeneszerzési technikáinak kreatív továbbgondolásában. Egy korai vokális műben, a *Kolozsvári éjjel* című dalciklusban pedig konkrétan is emléket állított Erdély fővárosának.

Mindaz, amit Szőllősy számára Erdély, Kolozsvár jelentett, tovább él számos budapesti tanítvány és zenész pályatárs emlékezetében is. Erdélyről alkotott képüket Szőllősy András szavai, történetei máig ható érvénnyel formálják.

ANDRÁS SZŐLLŐSY AND THE TOWN OF THE “FIRST THIRD”

Keywords: *tradition, counterpoint, Bach, neoclassicism*

The great Hungarian composer and musicologist of the second half of the twentieth century, András Szőllősy talked in details about his Transylvanian roots on several occasions. His childhood years were spent in Szászváros (Orăştie), a small Saxon town with strong Western influences. The relatively open cultural life and democratic atmosphere of Kolozsvár (Cluj-Napoca) between the two World Wars, and especially the personalities of his teachers at the Calvinist College had a lifelong impact on his upbringing. He also started his music education in Kolozsvár, and there were his first articles published, and this was also the place where he laid the foundations of his vast knowledge in music and literature. Thanks to the local music historian and amateur violinist, István Lakatos, he became acquainted with the newest composition techniques (New Viennese School) at an early age. Szőllősy left his homeland at the age of 18: he wanted to become a student of Zoltán Kodály at the Music Academy in Budapest.

⁴² PÉTERFI Orsolya: *Dr. Máthé Ákos idegsebész*, 2015. http://www.appendix.bolyaisok.ro/wp-content/uploads/2017/03/Dr_Mathe_Akos_idegsebesz_utolso.pdf (Utolsó megtekintés: 2019. 04. 30.)

Besides relating information about Transylvania in András Szőllősy's interviews and various other sources, our paper presents the way his first inspiration, the Transylvanian tradition is reflected in the composer's œuvre.

ANDRÁS SZŐLLŐSY ȘI ORAȘUL „PRIMEI TREIMI”

Cuvinte-cheie: *tradiție, contrapunct, Bach, neoclasicism*

Renumit compozitor maghiar din a doua parte a secolului al XX-lea, András Szőllősy a detaliat în mai multe rânduri rădăcinile sale transilvane. Și-a petrecut primii ani la Orăștie, oraș cu influențe vestice pronunțate. În perioada interbelică a studiat la Colegiul Reformat din Cluj: personalitatea profesorilor săi excelenți, dar și spiritul democratic și viața culturală relativ deschisă a orașului și-au lăsat amprenta pe caracterul artistului. Aici și-a început studiile muzicale, aici a publicat primele sale articole, aici a clădit fundația vastei sale culturi muzicale și literare. Datorită lui István Lakatos, violinistul amator și istoric al muzicii, Szőllősy a ajuns să cunoască la o vârstă fragedă cele mai noi tendințe ale compoziției (Noua Școală Vineză). În final, Szőllősy a părăsit meleagurile natale, urmându-și visul de a studia compoziție de la Zoltán Kodály, la Academia de Muzică din Budapesta.

Dezideratul acestui studiu este, pe lângă relatarea informațiilor legate de Transilvania, de a demonstra manifestarea influenței primordiale, a tradiției transilvanene, în opera compozitorului András Szőllősy.